

Hygieniska Eleganta Hållbara

Syster tücken **Syster madrasser**

Sågas av Möbel-, Sängkläder- och Manufakturfabriker inom hela landet.

A/B Stockholms Vaddfabrik
Stockholm — Liljeholmen
Kungl. Hovleverantör

Pier Gudro:

VID ADRIA.

Vad har hänt?

ETT OSEDVANLIGT RIKT SNÖFALL över landet. I övre Norrland har genom detta skogsarbetet omöjliggjorts, och regeringens hjälp påkallas.

SVENSKA AMBULANSENS UTRUSTNING, varvid särskilt är att märka dess bilar, följt vid general Grazianis stora framrykning i italiensarnas händer. Men att bilarna skulle, som italienerna påstå, varit lastade med 27 lådor ammunition, bestrides med bestämdhet av svenska Röda Korset. Svenska regeringen protesterar i Rom mot beskyllningen.

SENASTE KRIGSNYHETER tyder på stora och blodiga sammandrabbningar på nordfronten och möjligen framgång för abessinierna.

EN KUNGLIGA BEGRAVNINGEN I ENGLAND blev även ett stort politiskt kungä- och statschejsskalas, som varade i dagarna tre och sedan fick grundlig fortsättning i Paris. De höga herskaperna synas framför allt debattera Donaustaternas inlemmande i ett europeiskt kollektivt säkerhetssystem, där Italiens roll som garant mer och mer synes komma att överlagas av Sovjet. Att Tyskland avser eller redan påbörjat ett fullständigt och modernt befästande av den avmlitriserade Rhenzonen, vilket enligt Versailleskontrakten icke skulle få ske förrän efter 35 år, har dykt upp som ett nytt hot i Europa. Särskilt är Frankrike oroad.

EN LAG OM ATT MILITAR SKALL ANVÄNDAS att nedslå inre oroligheter har utfärdats i Tyskland.

SPANNINGEN MELLAN JAPAN OCH SOVJET växer. Gränsintermezzon bli allt tätare.

NATIONERNAS FÖRBUNDS SISTA RADSSAMMANTRÄDE löste tvende frågor lyckosamt. Det nazistiska Danzig lovade att bättra sig och i överensstämmelse med Mr. Edens önskan avvålla sig från politiska övergrepp mot oöikänkande. Den engelska tidningen The New Leader framhåller önskvärdheten av att samma regler gällde för de styrande inom hela det brittiska imperiet.

Den stort upplåsta konflikten mellan Uruguay och Sovjet upplärdades efter en natts intensivt medlingsarbete. Sovjet förklarar sig nöjt med att Uruguay säger sig ej kunna prestera några bevis för sina beskyllningar, och Rådet uppmanar båda parterna att snarast möjligt återknyta de brutna förbindelserna och icke på något sätt äventyra freden.

BETRÄFFANDE OLJESANKTIONERNA tycks man ännu vara långt från ord och avsked. Adertonmannasanktionsutskottet har tillsatt ett oljeexpertutskott, vilket i sin tur tillsatt ett utskott för oljetransportfrågor. Detta har delat upp sitt arbete på sex rubriker, varav den första, »de italienska tankfartygens kapacitet» visat sig beteckna väsentliga vanskligheter, då det tycks att Italien sört för att dess eget tanktonnage är tillräckligt för dess oljeförbrukning.

Det var som bekant tre makter som förklarade de icke ämnade vidtagna sanktioner mot Italien: Österrike, Ungern och Albanien. »Våra trogna pålitliga vänner», kallar man dem i italiensk press. Men dock utan verklig övertygelse i tonfallet. Ty Ungern orienterar sig allt tydligare mot Tyskland. Österrike har med Schuschnigg's resa till Prag bevisat sin avsikt att hos Frankrike söka det skydd som det tidigare trodde sig få hos Italien. Albanien, litet men naggande nationalistiskt, visar näppeligen större vänskaplighet för Italien än under närmast föregående år.

Det har älltsedan 1932 varit oavslutliga slitningar och uppgörelser mellan Italien och Albanien. Italien har klagat över att Albanien föredrar import från varje annat land än Italien. Att det ej använder italienska arbetare och ingenjörer i den utsträckning som högtidligt överenskomits. Att det bestämt motsätter sig Italiens plan på att med italienska emigranter kolonisera den fruktbara albanska kusten. Att det samarbetar med jugoslaviskt kapital på ett sätt Italien högt ogillar. Att det stängt de talrika skolor Italien för dryga pengar anlagt. Att det tvingat Italien hämta hem den militärmission som under många år arbetat i Tirana. Att det ej gör minsta ansats återbetala räntorna på det första stora lån Italien givit Albanien. O. s. v. Albanien å sin sida klagat över att om Italiens vänskap också kan ha vissa fördelar, så äro dock dess härskarlater ej alltid lätta att smälta. Det påpekar att flertalet av de arbeten Italien finansierat måst genomföras i enlighet med långvarens önskan, d. v. s. varit arbeten mindre av vikt för Albanien fredliga ekonomiska förkovran än för Italiens strategiska behov

under eventuellt krig. Och att de italienska skolorna äro lika många propagandahärdar mot Albanien legitima strävan att hävda eget oberoende och egen kultur.

Nu på sistone har det emellertid sett ut som om spänningen skulle minska. Italien har på nytt bevisat sitt behov att binda Albanien vid sin vagn. De under de sista åren så ofta diskuterade räntorna på ovan nämnda italienska lån ha sålunda efterskänkts. Med andra ord Rom har realiter till Tirana presenterat samtliga de broar, vägar, kaserner, hamnkajer, akvedukter, elektricitetsverk, sjukhus, magasin etc. etc. som den italienska halvstatliga organisationen S. V. E. A. med hjälp av lånet i fråga byggt i Albanien.

Rom har vidare på nytt börjat utbetala det andra (räntefria) lånet på tio miljoner guldrans om året som hitintills (med undantag för korta perioder) tillbakahållits i vrede över att Albanien ej velat foga sig i de många villkor Italien uppställt.

Varför Italien gör dessa ansträngningar är lätt förstå, England har, som bekant, på sistone väsentligt ökat sitt in-

(Forts. å sid. 4.)

Pacifism och dagspolitik.

Det kan synes oresonligt och olyckligt att de, som radikalt opponerar sig mot krigssystemet och som vill fredligt uppbyggnadsarbete, i många fall måste stå på sidan om den aktuella politiken. Det gäller både om människor i den ställningen, att de kunde delta i det politiska handlandet, och om dem som genom att tillkämpa sig och förfäktat en egen åsikt deltar som opinionsbildande. Om t. ex. avgörandet gäller ett militärt försvar för 100 milj. kronor eller ett för 200 milj. kr. (siffrorna godtyckligt valda) måste ju en avrustare lägga ned sin röst. Liknande blir förhållandet för många pacifister, om valet står mellan militärt ingripande eller tämligen obegränsat genomförande av ekonomiska sanktioner, eventuellt med militära kraftåtgärder bakom.

Alla fredsvänner har säkert ej den uppfattningen, att man måste nedlägga sin röst inför ett val mellan större eller min-

dre anslag till militärt försvar. Och genom många nedlagda »pacifistiska röster» komme utslaget att ange större rustningsvänlighet än som verkligen finnes! Beträffande långt gående ekonomiska sanktioner (utöver handel med krigsförnödenheter och råvaror därtill) eller ej: kan man stå till svars med att låta en angripare härja utan att med eftertrycklig handling söka hejda honom?

Att försöka att i tanken ställa sig inför yttersta konsekvensen av varje hållning eller den fulla innebörden av de vägar, som rekommenderas av ett fåtal men skys som ofosterländska och dåraktiga av flertalet, kan komma en att hisna i förstone — inför de obanade, sällan befarade vägarna och de nya vidderna, förut dolda eller blott skymtade. — Ett par år efter världskrigets slut fick ej jag den uppfordrande frågan: »Nå, om ett av-

(Forts. å sid 4.)

I frimodighetens tecken.

Ur dr: Lydia Wahlströms föredrag i Stockholms Konserthus den 30 jan. 1936.

Vid det stora opinionsmötet för kvinnornas fulltalgare representation i det offentliga livet, som ägde rum på Konserthuset den 30 jan., hölls först anföranden av trenne riksdagsledamöter, fruarna Agda Östlund och Vira Eklund samt fröken Bertha Wellin. Därefter talade dr Lydia Wahlström mera allmänt från den utanför riksdagen stående världen. Hennes anförande återges här nedan med några förkortningar.

Det var 1921, som de svenska kvinnorna erhöilo den politiska rösträtten, det gällde nu bara att i praktiken genomföra vad man fått på papperet. Rörelsen hade inträtt i det skede, då kvinnorna skulle visa vad de dugde till. Hur ha de uppfyllt sina löften om samhällsmoderlighet?

Siffrorna rörande kommunala val få här tala: de visa en påfallande nedgång från det första året då alla valledningar tävlade om kvinnorna och därför voro medgörliga beträffande kvinnorna på framträdande platser. Antalet kvinnliga stadsfullmäktige var 1919 lika med 289, men 1934 var det 171. Antalet kvinnliga kommunalfullmäktige var 1920 lika med 235 på 11,000, men 1934 visar det endast en ökning till 305, medan hela antalet kommunalfullmäktige ökats till 25,760. För att inte tala om riksdagen, där vi aldrig haft mer än åtta ledamöter på en gång och numera ha säger fem på 380! Detta i rak motsats mot tyska riksdagen, där mellan 1920 och 1933 en tiondel av ledamöterna utgjordes av kvin-

nor, av vilka flera bland Tysklands mest framstående.

En av orsakerna till all denna nedgång är naturligtvis kvinnornas vantrevnad i den av partilivets teknik så starkt behärskade politiken, där först och främst de proportionella valen och vidare det från frimodigheten ärvda och enligt åldersprincipen rekryterade utskottsväldet inte tillåter något personligt inflytande att göra sig gällande. Här är allt på förhand bestämt i slutna kotterier, dit kvinnorna inte ha tillträde. Och riksdagsdebatterna, som ingen lyssnar till och som även pressen numera endast i högst beskuret skick brukar upptaga, äro ju en formplikt, som ingen mera tar på allvar.

Men på detta sätt har också mäns uppfattning av kvinnornas behövighet för samhällslivet på sina håll sjunkit ner till nollpunkten, precis som kvinnorna tro på sin egen förmåga. —

Efter en utredning om den »primitivism», som nu som bäst gör sig bred i diktaturstaterna i den urgama formen av slutna mansförbund, som nu visar världen sitt rätta ansikte, så tateras med krigiska emblem som det är», fortsätter dr Wahlström:

Det bör också för den kvinnliga mindervärdskänslan så småningom gå upp, att kvinnorna måste vara identiska med freden i detta ords vidsträcktaste bemärkelse, att de måste träda i den skarpare motsats mot våra dagars alla utpräglande sorter av kamp, både raskamp, klasskamp och könskamp, att de äro kallade

(Forts. å sid. 4.)

Varför inte också gamla ånglok?

De militära myndigheterna har på sitt ansvar att se till att hela krigsmaskineriet fungerar felfritt och fullkomligt när det skall tagas i bruk. Ingen kugge får vara osmord. Därför är det endast sin plikt likmätigt och strängt taget intet att förundra sig över, att de hemställt om bevarandet av våra gamla ånglok.

När elektrifieringen nått sin fulländning, bli naturligtvis ånglokomotiv onödiga och meningen har varit att skrotat ner dem eller sälja dem för en billig penning, förmoda vi. Men vad skall vi då ta oss till i krigstid? Med den moderna krigsföringen ökas risken oerhört för att de elektriska ledningarna skola förstöras. Det kan vara ett ögonblicks verk att från luften förstöra en kabel och stoppa trafiken på stora områden under åtskillig tid. Hur skall då trupptransporterna ske och hur skall den civila trafiken ordnas?

Det är detta som de militära myndigheterna har frågat sig och därför hemställt, att de gamla ångloken skall sättas in i stall för kommande behov. Men så enkelt är det inte, förklarar herr Granholm, som bör veta besked om allt järnvägsaktigt och som yttrat sig i frågan. Det kostar både pengar och folk att underhålla gamla lok. De skall ständigt putsas och oljas och skötas för att vara trupptransportfärdiga, när order ges. Vi kan inte spara på våra gamla lok. Det blir för dyrt för S. J. Skall de sparas, får pengarna tagas på försvaret i varje fall.

Det är naturligtvis fel av herr Granholm. Vi kan inte finna oss i att ha en sådan där osmord kugge i det stora ma-

skineriet, var sedan pengarna skall tagas. Om vi inte har några lok, vad skall vi då ha allt det andra till; soldaterna och gevären etc.

Krigsberedskapens anhängare måste fatta följderna av sitt system. Det ena drar det andra med sig. Vårt liv blir alltemera fyllt av beredskapsarbeten för kriget. Man har alltid plockat Bodens och andra fästningar fulla av mjöl och gryn och potatis för att de skall vara fullt rustade, när dagen är inne och år efter år ger vi anslag till sockernärningen — bland annat för att vi skall vara självförsörjande i händelse av krig. Varför skall vi inte då också kunna anställa en kär, som putsar våra gamla lok?

Det är ologiskt att skrota ner våra gamla ånglok. »I händelse av krig» ställer i våra dagar stora fordringar på stat, samhälle och individ. Det är mycket som borde göras, men ändå mycket mer som inte borde vara lönt att göra — i händelse av krigs.

R. H.

Wizard Åderbräck-
Freika strumpa.

Gummifri, Hygienisk, Tvättbar, Hållbar, Stoppbar. — Kostnadsfri rådgörning. Begär Prospekt.

Lagerons
Kungsgatan 4, Stockholm. Tel. 23 16 00

Veckovardlen

TIDEVARVET

Radikal
politisk
veckotidning.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfr lördag.
Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. 20 48 42.

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: *Eva Andén.*
Ledam. av Sveriges Advokatsamf.
Norrländsgatan 18.
Tel. 10 75 75, 10 75 76.
STOCKHOLM

Stockholms stads Poliklinik vid Kornhamnstorg 4

Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9—10 f.m.
För havandeskapet och
dess sjukdomar.
För medellösa kostnadsfritt, för andra mot
erläggande av 2 kronor.

Stockholms stads sexualhygieniska poliklinik

1 Sabbatsberg.
Mottagningsstider: Onsdagar kl. 6—7 e. m.
Lördagar kl. 9—10 f. m.
Läkare: *Doktor Gerda Kjellberg.*

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGHEM

LINNEGATAN 19
Mottager inackord. även för längre tid.
Tryggt och ogen. våre.
Tel. 778 24.

Per-Einar Fryklöf

TANDLÄKARE
Sven Rinmangsgatan 3, 3 tr.
(Norr Mälarsstrand 78.) Mottagn. kl. 12.30
—1.30, 6—7 e. m. samt telefon 53 42 46.
Låga taxor. Kostnadsfri rådgivning.

Alimonda-Institutet

10-årig homeopatisk praktik.
Mottagning 11—2. Rådgivning även pr
korrespondens. Begär prospekt och frå-
geställa. Leg. läkare.
Adress: Upplandsgat. 16, 4 tr. (hise)
Stockholm. Telefon 32 08 99.

Centralbadets damfrisering

rekommenderas
Elegant. Tel. 20 95 92. Föreställg.

Uno Oldenburg J:or

Jur. Kand.
Drottninggatan 4, tel. 21 30 44.
Alla slags juridiska uppdrag: Rättsgän-
gar, skilsmässor, boskinn, äktenskaps-
förord, bouppteckn., testamenten.

RES TILL RÖNNINGE & Gård,

Frälsningsarméns Pensionat och Vilohem,
Rönninge, tel. 19. Rofyllid vilort. Bra
rum. God husmanskost. Fullt modernt.
Moderat pris.
OBS! NÄRA STOCKHOLMI
Föreståndare *Hj. Johanson.*

DJURSHOLM

Tallidens Vilohem
rekommenderas. Tel. 366

Arméhanddukar 86 cm.

Många hellinne, färdade, med hängare, nästan out-
slitna, passande till såväl köks- som toiletthand-
dukar, pris endast 6,50 pr dosa. Obs! 3 dosor
fraktfritt.
Oskarsons Lager, Kungsg. 70, Sthlm.

Vegetarianer sen hit?

Restauranten
Ten Gyldene Draken
Öt. Nygatan 16
Har infört vegetarisk matsedel!
Ref. finnas. Beställningar mottagas!
Tel. 21 55 33.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 " " 73 37
GOTGATAN 82 " " 33 90

Den 8 Febr. 1936

Pacifistens dilemma.

Rustningsvågen sköljer över världen och tornar sig högre och högre. I den ena staten efter den andra står ledande statsmän upp och spikar fast som det enda nödvändiga att hålla krigsberedskapen klar och skidnande.

Låt oss taga en överblick över världen: Japan, rustat till tänderna, är kanske för ögonblicket den mest aggressiva bland staterna. Och troligtvis är våra europeiska diktatorsväldens likriktning och militarisering ännu blott fuskverk i jämförelse med Japans »allt för Mikadon». — Italien har redan omsatt teorin om krigets härlighet i handling, förlitande sig på de generationer som hunnit växa upp i fascismens andla. Tyskland, det fredliga tyska folket, skall nu in i smältdegeln, årsklass efter årsklass hamras om i krigets tecken.

Så har vi de demokratiska staterna: Tjeckoslovakiet, Frankrike, Britiska imperiet, Norden och andra. Där är lösenordet redan klart: man måste vara beredd att försvara demokratin med vapen. Alltså upprustning, överallt upprustning. Sovjet, vars avrustningsförslag den omgivande världen tre gånger tillbakavisa utan minsta förståelse, har tagit sitt parti och svarar denna hotfulla värld med att fördubbla sina rustningar.

Världen syns ha trängt avrustningskravet så långt tillbaka som det är möjligt. Hur skall då den enskilda pacifisten ställa sig till den allt högre pockande upprustningen inom det egna landet?

Vill man på det hela taget acceptera krigets metod, då är det ju verkliga ingen mening med det ena eller andra epa-försvaret. Då är det mera konsekvent att fördubbla krigsbudgeten. Och man förstår att många ärliga pacifister, ställda i denna dilemma, känner sig pressade att ge upp sitt avrustningskrav. Ändå måste all världsförändring ske genom enskilda människor. Systemen är till för att befästa, människorna för att skapa och förändra.

Kamfer-inpackning

den nya behandlingen med de goda resultaten för avmagr. o. reum. åkomor.
INSTITUT ANITA
Birgerjarlsgr. 8 62 94 99.
60 97 97.

Kvinnliga Medborgerskolan

vid Fogelstad
Kurser i medborgarkunskap. Varkurs. Sommarkurs. Höstkurs. samtliga på 3 veckor, resp. 5—27 juni, 9—31 juli, 22 okt.—13 nov.
Fogelstadsförbundets årsmöt. vid Pingst, 30 maj—2 juni.

Stipendier kunna sökas.

Begär prospekt hos
Rektor *Honorine Hermelin* FOGELSTAD — JULITA

Med anledning av Ett öppet brev.

Professorkan Lizzie Carlsson har i N. D. A. den 1 febr. riktat ett öppet brev till Amelie Posse-Brázdová med begäran om sådana upplysningar angående av fru. P.-B. i kampsignalen i juli till Tidevarvet omnämnda asiatiska epidemibacillerna, att svenska vetenskapsmän skola bli satta i tillfälle taga ställning till bacillerna i fråga. Fru Carlsson tycker också att Tidevarvet på grund av hennes föregående artiklar i N. D. A. skulle tagit till ordt i denna sak.

Ehuru fru Carlsson i den första av dessa artiklar, av den 13 jan., framhåller att det över huvud taget torde vara överflödigt att diskutera dylika skildringar på grund av att de förefaller henne osannfärliga, vill Tidevarvet dock omnämna att, så vitt vi äro årt underättade, har den av henne önskade kontakten vetenskapsmän mellan åtminstone sökts från tjeckoslovakiskt vetenskapligt håll.

Tidevarvet avstår från ett detaljbemötande av fru Carlssons alla framförda påståenden. Sant och oriktigt blandas där alltför groteskt samman. Fru C. har visserligen läst Tidevarvet noggrant men tyvärr som en viss potential läser bibeln: emellanåt bakfram.

En bestämt, upprepad och genomgående protest vill Tidevarvet nedlägga med anledning av samtliga dessa fru Lizzie Carlssons artiklar i N. D. A.: mot att det i Amelie Posse-Brázdóvas kampsignal mot kriget, liksom i Tidevarvens egna uttalanden, inlägges något annat hat eller någon annan avsikt än hatet mot krigets väsen och avsikten att visa fram krigets osminkade realitet, vilken för varje dag blir mera fruktansvärd, mera skoningslös.

Radikalpacifismens verkliga ansikte

har varit rubriken på tre artiklar av Lizzie Carlsson i N. D. A., huvudsakligen ägnade Amelie Posse-Brázdóvas och Tidevarvets bedrifter.

Under samma rubrik har i N. D. A. för den 2 febr. varit införd några papekanden av fru *Hedvig Wennerholm*, varav här må anföras följande:

Vad emellertid fru Posse-Brázdóvas förmodade tuskhat beträffar, är jag i tillfälle att tillbakavisa detta påstående. Under hösten 1935 vistades jag för vila och rekreation fem veckors tid i hennes hem, utan att förut känna henne eller den övriga familjen. Jag kunde där gång på gång iaktta hennes stora popularitet bland befolkningen i trakten, såväl den här övervägande tyska som den tjeckiska delen. Och vid de ibland förekommande konflikterna mellan tyskar och tjecker, var det till henne tyskarna vände sig för att få hjälp och rättvisa. Hennes »nytt å de hatade tyskarna» missförstår Lizzie Carlsson grundligt, först och främst i citatet av samtalet med den tjeckiske officeren. Orden: »De var väl lika mycket människor som vi och de vara — även om många av dem var av tysk ras» äro inte ett mer eller mindre medvetet uttryck för tuskhat hos fru Brázdová, utan

Ur årets motionsflod: Social rättvisa och vår medborgerliga trivsel.

Av Ruth Hamrin.

Styvfaderns försörjningsplikt.

Kvinnorna i riksdagen ha väckt ett flertal motioner i sociala frågor, vilka man uppriktigt önskar, att alla kvinnor skulle vilja besvara sig med att närmare sätta sig in i. De blotta nämligen förhållanden och bestämmelser, som säkerligen äro okända för många. Den socialt verksamma och intresserade vet det naturligtvis, men hur många fler ha kännedom om, att ersättning för ett barn, som har omhändertagits av det allmänna för vård, utkräves även av den man, varmed barnets moder sedermera ingått äktenskap, ehuru denne inte är barnets naturlige fader. En sådan bestämmelse har i levande livet visat sig få svårartade konsekvenser. En kvinna, som har ett eller flera barn, vilka omhändertagits av det allmänna för vård vill alltså gifte sig med en annan man, barnens fader. Då får emellertid denne nye man försörjningsplikt gentemot barnen och kan dessutom krävas på de utgifter, som det allmänna redan gjort. För inte så länge sedan relaterades just ett sådant fall i Stockholm av en barnavårdsman. Hon ansåg sig ha skyldighet att upplysa mannen i fråga om hans skyldigheter gentemot fästmons bäge barn. Mannen förklarade omedelbart, att under sådana förhållande hade han ingen lust att gifte sig. Denna motvilja mot att legalisera en förbindelse för att slippa dessa försörjningsplikter är ingalunda ovanlig. Den här dessutom kunna leda till att samhället fått omhändertaga till försörjning även de barn, som finns inom dessa nya olegaliserade förhållanden, vartill kommer att de utomäktenskapliga barnens antal rent statistiskt ökas.

Det är med vetskap om dessa förhållanden, som fruarna Nordgren, Ostlund, Gustafson och Eklund väckt en motion (350: II), som avser lämnad i styvfaderns försörjningsplikt mot dessa barn och begär en utredning om den ekonomiska konsekvensen för stat och kommun av en sådan lämnad.

Det är inte enbart för att i linje med samhällets övriga försök underlätta familjebildningen, som en sådan åtgärd kräves

riktade mot de fanatiska tuskhatare som förekomma i en del kretsar i Tjeckoslovakien. Och några hätska personliga utfall mot den omtalade officeren är det heller inte fråga om i uppropp. Han är soldat och kom med i kriget medan han ännu var nästan ett barn och detta har blivit bestämmande för hans karaktärsutveckling. Men att fru Posse-Brázdóvas humoristiska beskrivning på hans sätt att reagera inte är grundad på personlig hätskhet vet jag, då jag hade tillfälle att raka bemälda officer i hennes hem. — Lizzie Carlsson anser det »rönt» att iaktta hur fru Brázdová inte kan låta bli att skänka Hitler sin motvilliga beundran. Kan man då inte beundra en persons styrka och önska att man ägde den, utan att gilla eller be-

utan även med hänsyn till dessa barns uppfostran och vård. En av de svåraste olägenheterna anser nämligen motionärerna vara, att ett sådant barn ofta utsättes för risken att få lämna ett gott fosterhem för att tagas hem till en mor, som barnet inte känner och till en styvfader, som anser det enbart vara en börda. Ofta väljer naturligtvis styvfadern att taga hem barnet för att slippa de kontanta utlägg, som avkrävas honom.

Vem skall försörja föräldrar och svärföräldrar?

Barns försörjningsplikt gentemot föräldrar kan också i vissa fall leda till uppenbara orättvisor. Enligt nuvarande bestämmelser åligger det barn att efter förmåga försörja sina föräldrar, så att de ej falla fattigtvis till last. Detta gäller även ifråga om barn utom äktenskapet. Uti äktenskap, vilka regleras enligt gamla giftermålsbalkens bestämmelser kan dessutom mannen åläggas att ersätta fattigvård, som utgått till svärföräldrarna, men endast i egenskap av mälsman i ekonomiskt hänseende för sin hustru. I äktenskap enligt nya giftermålsbalken bortfaller denna manns skyldighet gentemot svärföräldrarna, i sådana fall kan endast hustrun sökas.

Barnens skyldighet att försörja de egna föräldrarna illustreras drastiskt av ett nyligen inträffat fall, där ersättning för barnens fattigvård avkrävdes en son, som inte haft någon som helst förbindelse med fadern sedan han var 12 år, då fadern avvikit från familjen och lämnat hustrun att ensam försörja såväl denne son som hans syskon. Nu, årtionden efter, då han gift sig och har egen familj att försörja, har sonen uppsparats av vederbörande fattigvårdskommun och avkrävs ersättning och underhållsbidrag för denne försümige fader. Liknande fall har också inträffat ifråga om utomäktenskapliga barn.

Synnerligen rättvisidriga förhållanden kan också inträffa, när det gäller svärföräldrar. Det relateras vidare i de socialdemokratiska kvinnornas motion i denna fråga (188: II) ett fall, där mannen förpliktigats att betala 480 kr. för utrustning, som en sådan åtgärd kräves

undra hans sätt att använda styrkan? Och kan man inte älska och högaktas både uttryck för den tyska anden och enskilda tyska personligheter, utan att där-
för tycka om nazismen?

Att känslan dikterat Amelie Posse-Brázdóvas broschyr torde — som Lizzie Carlsson säger — vara klart. Man kunde också halla med henne om att denna kans till stor del är hat. Men detta hat är fjärran från att vara något tuskhat och vänder sig inte mot någon nation eller någon person, utan mot våldet, orättvisan och grymheten var hon än tycker sig upptäcka dem, antingen det är i hennes närmaste omgivning eller på annat håll.

Luleå den 26 januari 1936.
Hedvig Wennerholm, f. Fleetwood.

SÖDERMANLANDS

ENSKILDA DEPOSITIONS- KAPITAL- &
BANK A.-B. SPARKASSERÄKNING
mot högsta gällande ränta.
Grundat 1865.

Vävskolan med mönsterritning och heminredning.

Förbildningskurser: Komposition med provvävning. Färglära med naturstudier. Materiallära med handspinning. Heminredning med planering och komposition av textilier. Nybörjarkurser för hemvävning, yrkes- och pedagogisk utbildning. Skolhem med billig pension. Tel. 234. *Sigtuna Vävskola. Mary van Rijswijk.*

Hälsan, viktigast av allt.

Vårda Eder hälsa. Effektivt behandlas gikt, reumatism, ischias, nervsmärtor, rubbingar i ämnesomsättningen m. fl. sjukdomar enligt Skodsborgsmetoden på **Stockholms Fysikaliska Kuranstalt.**
T.-t. 62 54 44. Humlegårdsg. 18. Tel. 61 06 78. Moderata priser. Begär prislista!

NORRKÖPINGS STUVLAGER

KLÄDBANDLÉN, Barnhusgatan 4, Stockholm.
Ingen butik. Alla inköp o. försällningar pr extra kontant. Detta orsaken till våra bill. priser.

Hagar Olsson:

Svensk prosakonst.

Den unga svenska prosakonsten lyckas nu på allvar ha äkt i den breda och svällande realismen — måtte den bara inte fastna i den! Romanerna ha blivit så digra och tunga som tegelstenar och det är inte utan att också luften i dem är tung — tung av alla dessa anhopade detaljer, dessa tät packade bilder ur människans strävsamma liv från vaggan till graven, som liksom tränger undan varandra i en meningslös strävan att bara komma fram. Vad man saknar är den ande som skulle lyfta upp hela denna tingens värld, i och för sig så förtäfligt skildrad, så sant och ärligt återgiven, till det befriande plan där allt det iakttagna finner sin utlösning i en helhetsyn, en vision. En realism som inte bärs upp av en konstruktiv fantasi och inte heller är genomträngd av humor, ironi eller tragik — dessa utlösare av konstnärlig vision — blir gärna tung i konstnärlig bemärkelse, även om den är aldrig så rik, äkta och sann i mänskligt hänseende.

Det är ingalunda bara Vilhelm Mobergs nyutkomna stora roman *Sänkt sedebely* som gett anledning till dessa betraktelser. Men nog får man läsa bra länge i denna roman innan man kommer underfund med att det är ett betydande verk man har framför sig — och nog finns där råd på att hoppa över inte bara en eller två sidor. Man finner i synnerhet i den första avdelningen en flödande pratsamhet kring intresselösa ting som inte kan annat än trötta och som mänskligt att döma inte har någon annan uppgift än att tynga ner boken. Så rik som den är på levande och starkt liv, skulle den ha vunnit mycket på att skäras ned och koncentreras. Det är svårt eller rättare sagt omöjligt att bedöma den såsom helhet, emedan den utgör första delen i en planerad romanserie, men sådana den nu föreligger verkar det första

avsnittet *Mannen* — som föregår *Barnet* och *Ynglingen* — på ett oorganiskt sätt tillfogad och icke övertygande. Så snart man kommer in i barnets värld är man djupt med i ätheten, den levande innerligheten i det som skildras rycker en med.

Skildringen av Mannens liv och hans själskval är det svagaste i boken; det är tydligt att författaren här inte rör sig på sin mammas gata. Så mycket sakrare är hans grepp, när han öppnar portarna till de världar som föregått mannens: barnets och ynglingens. Att det är mycket av sin egen barndoms ingredienser författaren använt sig av torde knappast kunna betvivlas. Han har fått fram det tränga och snala och jordbundna i bondebefolkningens liv, det kvävande trycket som har två sidor: månheten om det jordiska och fruktan för Gud och det överjordiska, och som hos barnet alstrar en lust att hämnas och bryta alla bojar. Men han har också med sölsande och rik pensel skildrat styrkan och fullheten i det jordnära livet. Här finns livsbilder, både grymma och humoristiska, som ängar av primitivt livs lust, och här finns livsbilder av oförglömlig nordisk skönhet — sommarfager ljus natur och blåögda älskande människors skönhet.

Vad man särskilt beundrar hos Moberg är det levande och friska språket. All svensk natur och svenskt bygdslivs egenaste tjusning finns i detta språk. Sådant språk kan man inte lära: det insuper man med modersmjölken. När man en gång har ett sådant språk och därtill en så stark, manlig och öm livskänsla som denna författare, borde man låta sig angeläget vara att inte tynga ner sin framställning med en tröttande och oväsentlig vidlyfthet.

Jan Fridegård har publicerat en roman som onekligen, vad man än annars må säga om den, på ett märkligt och

övertygande sätt skiljer sig från det mesta som just nu skrivs i Sverige. Boken heter *Jag, Lars Hård* och är till sitt innehåll minst lika frejdig och expressiv som titeln.

I ett avseende går Jan Fridegård på samma linje som de övriga unga och moderna prosaförfattarna: i fråga om förklaringskraft för buskerotik. Detta har nu blivit en riktig mani. Man kan inte ta en modern svensk roman i sin hand utan att få uppleva minst ett, men oftast flera samlag i skogen eller på någon diketoren. Detta är tydligen det mest »vägade» de unga författarna kan tänka sig och det är ju i och för sig inget ont i det. Naturen är friskare än rummet, det är säkert. Men det blir lite trötande i längden med samma arrangemang. Får man tro romanernas vittnesbörd så har det svenska folket på sista tiden radikalt ändrat sina levnadsvanor! I fråga om Fridegård måste man dock erkänna att hans »buskerotik» är berättigad. Boken är upplagd så. Hans hjälte Lars Hård är en arbetslös yngling som kommit hem till sina föräldrar i statarkojan och som under sin tvungna sysslöshet upplever några äventyr med herrgårdsrökarna. I ett sadant fall är man självfallet utvisad till den tria, alla klassgränser utplanande naturen.

Med häpnad iaktar man vilka möjligheter det enklaste och banalaste motiv erbjuder en konstnär! Jan Fridegård är en av de mest egenartade och uppräskande talanger som på senaste tid framträtt. Han är artist ut i fingerspetsarna, en modernt skolad artist som arbetar med livets naturalia, men aldrig ett ögonblick förfaller till tungrodd realism. I hans bok — som, om man håller sig bara till själva fabeln, är både hänsisk och banal — lever det övernaturliga ett starkt, djupt, befriat liv. Det betraktar ibland Lars Hård med ett par storkor, lugna ögon, som kommer honom att känna sig utkorad och utvald mitt i all ynkedomen, det kastar sig över honom i en plötslig förnimelse av fasa, som i en sekund jagar honom genom miljoner år av tystnad eller miljoner mil av tomhet, det

Böcker om Abessinien.

Den kunnigaste, vederhäftigaste och mest sympatiska abessiniensildrarna bland dem vilkas böcker nu förmedlas av den svenska bokhandeln är otvivelaktigt dr Gunnar Ägge. Det är dock synd, att han begränsat sin skildring till att endast omfatta sina rent personliga upplevelser under tre år som läkare i kejsarens tjänst av de åtta år han vistats där nere. — I svart tjänst mellan vita stormak-

tar mäktigt och triumferande till honom i en fattig kärings besynerliga rop å å å å i dödsögonblicket. Det finns med överallt, i de koncentrerade naturskildringarnas expressiva hetta, i den dräpliga, självvironiska humorns angestblandade donquijoteri, i den löjligt utstofferade men suggestivt verkande dragningen till geologiska tidsåldrars urtidsliv — urtidslivhet och urtidsliv. Hela detta ynkliga och löjlga avsnitt av ett liv här innerst på en vilja att tvärs igenom allt förlöjligande och allt hädiskt prat komma till tals med Gud: »Vad ville han med sin natt, sina små fina blommor och mullen, av vilken jag väl i sinom tid skulle få tre skovlar i käften som svar på mina frågor.»

Det är synd att det utomordentligt friska anslaget inte uppvägs av ett slut som vore det värdigt. Med den trista historien om hur Lars Hård åker fast för ett barnuppfostningsbidrag kommer man mycket långt bort från det man väntar sig. Upplösningen verkar inte på något sätt övertygande och när Lars Hård på bokens sista sida försöker ge sitt livs misslyckande formen av en anklagelse mot samhället, måste man säga sig att han själv visat sig alltför ynkelig för att vara rätta mannen att utslunga anklagelser. Inga invändningar kan emellertid fördunkla det faktum att *Jag, Lars Hård* är en mycket egenartad bok, full av charm, vits och verklig personlig originalitet. Bara denna stilkonst slår emot som en frisk fläkt! Här har man en prosakonstnär som formar sina satser med en expressivitet som gör att de gott kunde stå i en lyrisk dikt. Här får man på några rader inblickar i naturens liv som ger mera än de omständligaste beskrivningar: människor, dagar, luft, gräs och kryp lever sitt eget hemlighetsfulla liv.

kopenionen, hur ommande omständigheterna än må vara för den fränkskilda. Rättvisa och billighet synes kräva, anse motionärerna, att den fränkskilda hustrun och barnen i det upplösta äktenskapet få tillhörig andel i pensionen efter mannen och fadern.

Familjebildning och kvinnligt yrkesarbete.
Sin oförmåga att följa herr Johan Larssons i Örbyhus tankegång fram till en begäran om utredning, *huravida och i vilken utsträckning familjebildningen motverkas genom kvinnlig arbetskrafts användande inom olika produktionsgrenar m. m.* (168: 1) måste artikel författaren först som sist ärligt bekänna. Motionären påpekar det obestridliga faktum att kvinnlig arbetskraft erhålles till betydligt billigare pris än manlig. Alltså

ter» är eljest en välskriven bok, försedd med många goda och vackra illustrationer. Med förstärkte för folks egenart och kejsarens svårigheter i sin kamp att reformera landet, skildrar förf. sina upplevelser utan överdrift och många gånger med ett stänk av humor. Man förstår honom så inmerligt väl, när han citerar en annan vit mans ord där nerifrån: »Det goda, vi kunna göra dem, är ingen välgärning; det är en botgöring!»

De vita ha i stort sett icke mycket att yvas över, och värdet av den civilisation, som mest består i exploatering av de färgades naturrikedomar och försäljning av sprit, vapen och kramvaror, är då icke mycket att hurra för. Man får det bestämda intrycket, att det för alla parter vore lyckligast, om detta folk — liksom alla andra — finge sköta sig självt och endast i den mån det självt önskade det, fick hjälp av kunnigt folk.

Om man vill ha en bok för ungdom eller äventyrsälskande, är normannen *William Avenstrups* »Abessinien kors och tvärs» att föredra. Den är skriven med fart och humor och utan några djupare avvikter. Förf. berättar om sitt engagemang i ett franskt konsortium, som färdledare för en expedition, som skall leta efter guld och platina.

Han har bl. a. många vackra ord att säga om de svenska missionärer han råkat. Han berättar t. ex. om pastor Nordenfeldt, som själv bland mycket annat snickrat ihop byggnaderna vid missionsstationen, att han »med bössan på axeln och Vår Herre i bakticken utan ett öres lösenpenning var karl nog att betvinga 500 desperata djävlar, som tillfångatagit några franska äventyrare som med en Citroenbil försökt komma igenom Abessinien.

Den värdefullaste delen av denna bok är emellertid de fyra sista sidorna om »De sista barbarerna», vilka äro skrivna av prof. Guglielmo Ferrero. De sidorna ha kommit i olämpligt sällskap och hade varit värda ett bättre öde.

Det rikligaste, men på samma gång minst svovrade materialet om Abessinien får man i *Ladislav Faragos* bok. Farago är »murveln» som snokar reda på allt, t. o. m. vad kvinnorna kosta på bordelerna i Djibouti, och som meddelar så mycket och så sensationella saker som möjligt.

Denna bok ger intryck av hastverk, stilen är starvig och stoffet hopratsat under de få månader förf. som representant för Associated Press (arma tidningsläsare!) gästade landet. Han ryknar med europeisk struntförmånet på näsan åt allt som inte faller honom i smaken, och till slut hårdar han inte ut längre, utan

använder en stor utsträckning kvinnlig arbetskraft inom den moderna produktionen, och utvecklingen kommer med all sannolikhet att gå i riktning mot än fler kvinnor i synnerhet inom industrin. Männan äro bättre betalda, ty de tänkas försörja en familj. Kvinnans lilla lön är däremot tydligen avsedd för en ensamstående, på så sätt minskas familjebildningen högst avsevärt till stor skada för samhällets fortsatta bestånd. Det ligger alltså icke i samhällets intresse att låta kvinnornas arbete betalas lägre än människens.

Men tro icke herr Larsson i Örbyhus, om han än kommer med skänker! Han verkar för generös! Det skall i alla fall bli högst intressant att höra motionären vidare framlägga sina synpunkter i riksdagen. Vi skall med nöje hålla ett öga på honom!

och för framtiden 47:50 i månaden, så länge svarfärdan leve. Ur den tidningsartikeln, från vilken uppgifterna om fallet hämtats, framgick det att mannen hade hustru och 4 barn att försörja. Han hade fört en intensiv kamp mot arbetslöshet och umbäranden i arafat och hade just lyckats skönja en liten ljusning i sin ekonomiska situation då denna nya försörjningsbörda grusade hans förhoppningar om att kunna bereda barnen och hustrun en dräglig existens.

En revision av fattigvårdslagens bestämmelser i dessa hänseenden anse motionärerna alltså mycket motiverad. De draga antydningssvis upp några riktlinjer, efter vilka de anse att denna revision skulle kunna ske. — Barns försörjningsplikt gentemot föräldrar enligt fattigvårdslagen kunde tänkas uphörd, när dessa bildade egen familj och endast kvarstå, då goda ekonomiska möjligheter föreligger. Vidare skulle föräldrar i sin ordning ha fullgjort sin försörjningsplikt gentemot barnen för att försörjningsplikt från barnens sida skulle kunna föreligga. Slutligen borde försörjningsplikt gentemot svärföräldrar endast föreligga i de fall, där hustrun har egna inkomster av betydande art eller enskilda tillgångar. De förbättrade folkpensionerna, som komma att minska fattigvårdsbehovet för vara äldre, anse motionärerna vara ett steg i riktning mot att avhjälpa även dessa missförhållanden.

Om motion om att upptaga försörjningspliktsbestämmelserna till revision har avgivits även av herr Nyblom.

Utomäktenskapliga barns rätt.
De socialdemokratiske kvinnorna ha även förelagt riksdagen en begäran om

den enklaste rättvisa för utomäktenskapliga barn, när det gäller deras arvsrätt efter fader och fadernefränder (189: 11).

I nuvarande bestämmelser ha dessa barn icke arvsrätt, försvittat de icke äro trolovningens barn eller fadern i föregiven ordning medgivit arvsrätt. Med hänsyn till den svenska lagens bestämmelser om fastställande av faderskapet anse icke icke motionärerna kunna utsträcka sitt krav på arvsrätt för utomäktenskapliga barn till alla. De inskränka sig till de fall, där faderskapet är otvivelaktigt och särskilt där föräldrarna sammanbo eller förbindelsen mellan dem eljest är av mera varaktig natur, även om trolovning i lagens mening icke föreligger.

Det har såsom skäl mot utomäktenskapliga barns arvsrätt efter fadern alltid andragits, säger motionärerna, de svårigheter, som skulle kunna uppstå för mannens hustru och barn i äktenskapet, om vid hans död arvsanspråk göres gällande av barn utom äktenskapet, vars existens kanske varit för familjen ökand. En konsekvens däruv skulle kunna bli ett egendom, som införts i boet av hustrun, skulle kunna gå i arv till ett utomäktenskapligt barn till mannen om vars existens hon inte ens vetat. Man skulle för att bemöta dessa motsäkl., säger motionärerna, kunna tänka sig, att makar i lag alades att lämna varandra underrättelse om existensen av arvsberättigade barn. Man kunde vidare tänka sig, att make är berättigad att erhålla boskillnad, när andra maken vid äktenskapets ingående utan hans vetskap har ett utomäktenskapligt barn eller senare har fått ett sadant barn. Därigenom skulle hustrun ha möjlighet att skydda sin egendom.

Barnavårdsförbunden äro nödvändiga.

Såsom stöd för barnavårdsnämnderna framför allt i de små kommunerna ute i landet ha under de senare åren inom alla län inrättats barnavårdsförbund. Dessa förbund och de hos dem anställda kvinnliga barnavårdsombuden ha visat sig vara av utomordentligt gagn för barnavårdsnämnderna. Förbunden äro emellertid utslutande beroende av frivillig anslutning från nämndernas sida och deras ekonomiska villor helt på allmänna barnhuset. Detta har redan organisations-sakkunnige uppmärksammat och foreslagit lagbestämmelser för att göra förbunden obligatoriska inom varje län. Anslutningen från barnavårdsnämndernas sida skall vara obligatorisk, liksom skyldigheten för varje förbund att anställa barnavårdsombud. Kungl. Maj:t har kanske inte delat deras åsikt, i varje fall har det inte framträtt något förslag i denna riktning. Herrar Sederholm och Martin Svensson ha därför tagit upp frågan i en motion och hemställt att riksdagen måtte antaga ett av motionärerna uppgjort förslag till lag om barnavårdsförbund, som innehåller de bestämmelser som här ovan refererats (215: 11).

Fränkskild hustrus rätt till pension.

I en motion, underskriven av bland andra friken Wellin, har även ett speciellt kvinnokrav tagits upp. Det berör fränkskilda hustrur, förut gifta med befattningshavare i statstjänst (333: 11). Motionärerna fästa uppmärksamheten på de äktenskap, vilka upplösas efter många år och där mannen gifter om sig. Vid hans död blir det alltså den nya fru, hon må vara ung, arbetslös och barnlös, som ensam är berättigad till än-

Manda Björlings kurser
på Stockholms Borgarskola i
TALTEKNIK och RÖSTVÅRD
med VÄLLÄSNING och MUNTLAG FRAMSTÄLLNING
börja den 12 Februari. Anteckning å Borgarskolans expedition, Kungstengsgatan 4, 2 tr., kl. 10.30—11 f. m. och 6.30—7 e. m. (ej lördag).

Kom ihåg
Tidevarvets Reklamkonto
55160

Bland
tidevarvets
mest anlitade
boktryckerier står
Zetterlund & Thelanders
fortfarande bland
de främsta
RADIKAL prispolitik,
kort leveranstid och gediget
utförande garanteras våra kunder.
SKEPPSBRON 40 · STOCKHOLM
TELEFON: 23 11 80 (VÅXEL)

I frimodig-hetens tecken.

(Forts. fr. sid. 1.)

att just nu hävda den internationella tanken, som också är den djupast religiösa tanken — kärlekens idé. — Nu om någonsin måste kvinnorna bli medvetna om sin verkliga kallelse. In- för det vilda kaos, där diktaturstater- nas män trasslat in sig, får inte de demokratiske staterna sitta enbart avvak- tande, tills det blodiga vanvetet stormar in också över dem, och här måste kvin- norna vara med i allt som sker. »Ingen social grupp får vara utesluten ur ett demokratiskt statskicks», säger Herbert Tingsten i sin nyutkomna bok »Demo- kratiens seger och kris», men han säger på samma gång, att kvinnans rösträtt en- ligt vanligt språkbruk inte anses vara opplösligt förbunden med begreppet de- mokrati. Men om våra dagars demokrati skulle utesluta den grupp, som represen- terar mödrarnas intressen, vore den helt enkelt förlorad. Nu gäller det framför allt för kvinnorna att offra sin egen mindervärdeskänsla, sin räddhåga, sitt speciella kvinnoförakt, sin brist på ansvar för samhällslivet, som de brukat kalla med ödmjukhetens vackra namn och så ömt brukat omhulda, alltsedan de som små flickor första gången upptäckte, att de voro utestängda från mycket, som fä- der och bröder kunde göra.

Eller är det så, att vi här som på så många andra håll måste blunda för verk- ligheten och inte erkänna de nutida kvin- nornas mindervärdeskänsla och därav följ- ande kvinnoförakt som den betydande faktor den är i deras misslyckande? Gärna skall jag utelämma de flerfaldiga vittnesbörd därom jag fått under de se- naaste sex åren och nöja mig med två eklatanta exempel från förra året. Vad sågs om den kända skrivelsen till fäng-

ger sig emot sina uppdragsgivares order iväg från landet. — Boken är vackert illustrerad.

Litet vid sidan av de övriga böckerna om Abessinien kommer »Kronprinsparets orientresa», dels genom sin karaktär av praktverk och dels därför, att det endast är ett avsnitt i den som skildrar Etiopien. Den skänker dock på sitt speciella sätt ett värdefullt bidrag till kunskapen om detta land genom de sällsynt vackra foto- grafier, förmåligt återgivna, som den innehåller. Det är ett ståtligt praktverk av ögonfåglande bilder. Redaktör har varit envøyen Joen Lagerberg och kron- prinsens har själv tagit de flesta fotogra- fierna.

Någon tidning lär ha sagt, att med kronprinsen har världen gått förlustig en skicklig fotoreporter. Man kan invända, att Saxon och Lindströms förslag med ut- givande av denna bok — vars nettoav- kastning skall användas enligt kronprin- sens önskan för befrämjandet av förbin- delserna med något eller några av de be- sökta länderna — sörjt för att detta foto- reportage icke gått förlorat för världen. Det är en bilderbok för såväl stora som små, som man blir glad enbart genom att bläddra igenom. Den bifogade texten är dessutom ofta kunningsgivande.

Till sist må, som ett rop på till dessa böcker, erinras om en något äldre bok, som kan ge en del tankeställare, när det gäller det italienska kolonisationsarbetet, Knud Holmboes Öken brinner.

Olle Wedholm.

Böcker om Abessinien.
Gunnar Agge: I svart tjänst mellan vita stormarker. Bonnier. 7: 50.
William Avenstrup: Abessinien kors och tvärs. Natur og Kultur. 6: —.
Ladislav Farago: Abessinien. Nordisk Rotogravyr. 8: 50.
Kronprinsparets orientresa. Saxon och Lindström. 14: —.

vårdsstyrelsen, där vakfruarna på kvin- nofängelset i Växjö undanbådo sig kvin- nlig chef, därför att en sådan icke skulle kunna bemästra de konflikter, som män- gen gång leda till stormiga uppträden. Eller ett annat exempel: skrivelsen till Radiotjänst, där 39 kvinnor undanbådo sig att hädanefter nådgas höra kvinnliga talare vid morgonbönen, därför att ett offentligt uppträdande i religiösa ämnen inte passade för kvinnor.

Dylika exempel visa tydligare än nå- gonsin, att det nu även för de mera fram- stående kvinnorna gäller att offra det slags förmåna undantagsställning, som hittills så ofta kommit dem att söka so- lidaritit med den överlägsna gruppen, männen, i stället för att hjälpa sina un- derlägsna medsystrar.

Vi komma nu fram till frågan om vad detta tidsläge för de svenska kvinnornas räkning kan ha att betyda. Man frågar kanske, om det inte är nog att de låta sig representera av män.

När man ser på vilka betydande sociala reformer, som redan under den korta tid kvinnorösträtten varat, ha införts i de däri delaktiga länderna, kunde man vara frestad att ge dem rätt som anse, att kvinnorna lugnt kunna förtgå i att välja manliga riksdagsledamöter och sedan lämna politiken åt männen. I de flesta av dessa länder, där inte som hos oss en god del av fattig- och sjukvården re- dan tidigare varit omhändertagen av det allmänna, är det först efter kvinnornas politiska emancipation, som denna reform genomförs. För att inte tala om att även hos oss moderskapsskyddet och barnvården numera äntligen blivit en samhällsangelägenhet.

Det är detta som på senare tider gjort de nordiska kvinnornas sociala arbete så beundrat på engelsksaksiskt håll. I ett par nyutkomna engelska arbeten talas inte bara om den svenska äktenskapslag- stiftningen som den bästa i världen, utan där nämner man också i allmänhet de skandinaviska länderna som dem, där lik- ställigheten mellan könen och de sociala reformerna äro »mest aktivt praktiserade» — detta på grund av tre fördelar: ett hårt klimat, en protestantisk livs- åskådning och ett av naturen kraftigt temperament.

Och — det bästa av allt — de skan- dinaviska ländernas representanter i Ge- nève, inte minst de svenska och däri- bland särskilt kvinnorna, ha visat sig vara de nackstävaste och svårhanterliga- gaste av alla gentemot stormakternas despotism.

Detta låter ju lovande, och vi borde kunna ta det som ett gott omen för vårt definitiva inträde i det politiska livet.

Och ändå är allt detta bara en svag början till det, som kvinnorna till sist måste driva igenom, nämligen att de s. k. kvinnointressena verkligen betrak- tas som fullvärdiga statsintressen, lika viktiga som utrikespolitik och försvar, därför att de utgöra underlag för statens andliga och kroppsliga hälsa. Ty detta innebär, att samhället äntligen vaknar upp till insikt om det inre livets betydelse även för det offentliga livet, att man lär sig de psykologiska faktorernas överväl- digande inflytande på samhällsinstitutio- nerna, så att man inte längre som så ofta hittills, oorganiskt skiljer mellan »människan och regenten», såsom man brukade göra i forna tiders svenska skol- uppsatser. Många krig skulle icke ha blivit av, om regeringen insett, att man- niskans ångest och aggressivitet, män- niskans otillfredsställda eller övernärda instinktvil legat på bottnen av hela dess statsmannavisdöm.

Vid Adria.

(Forts. fr. sid. 1.)

flytande i Grekland. England har också ökat sitt intresse för, och därigenom öksä sitt inflytande i, Tirana. Och vidare har det mot Athen orienterade Sydalbani- nen på senaste tid visat större oro än någonsin.

Detta gäller alltså det militära och poli- tiska. Ekonomiskt intresserar Albanien Italien framförallt därför att det äger me- taller och olja. Hur mycket av de förra som finns är ännu ej klargjort. Även i fråga om oljan saknas exakt beräkning, allidestund borrningar nätt och jämt bör- jat. I varje fall har Italien nedlagt drygt trehundra miljoner lire på undersökning av sina asfalt- och oljefyndigheter vid Devoli och för byggnad av en 87 ki- lometer lång oljerörledning (pipeline) som för ett par veckor sedan invigdes. Samtidigt med anläggandet av ett raffin- eri nära Bari. Och Italien hoppas att innevarande år kunna få 50 000 ton olja från Albanien. Vilket inte är översig- likt. Men ändock värt att med tack- samhet inregistrera i ett land, vilket liks- om Italien saknar alla råmaterial och alltså även detta.

Albanien har, som sagt, svarat med att i Genève förklara sig ej ämna deltaga i sanktioner mot Italien. Men det är också egentligen det enda tacket som kom- mit därifrån. Italienerna, som ha sin verk- samhet inom Albanien, förtälja att kylig- heten mot Italien är lika stor som tidiga- re. Tiranas tidningar äro på sin högsta höjd reserverat hövliga. Ung-albanerna, d. v. s. nationalistpartiet, som målmedvet- tet kämpar för landets fulla frigörelse, växer i omfång och energi.

Ej heller mellan Italien och Jugoslavien har verklig förbättring inträtt. Det kom en avspänning hösten 1934, det är myc- ket sant, men därav har ännu ej fötts nå- got konkret, i form exempelvis av den vänskapsstraktat med allehanda militära konsekvenser, varom ofta talats och som utan tvivel från italiensk sida uppriktigt önskats.

Italien försökte under första hälften av 1935 påskynda utvecklingen till detta

Men just denna psykologiska syn kan inte segra, annat än om män och kvin- nor verkligen lära sig samarbeta med varandra även inom statens »styrelse». Endast samarbete med utpräglat kvinno- personligheter kan skaffa ur världen de massor av vanföreställningar om det gåt- fulla begreppet kvinnan, vilka under ti- dernas lopp hunnit hopa sig. Mot sådant hjälper ingenting annat än kvinnornas orädda inträngande i de slutna mansför- bund, som även den svenska staten ännu trots allt sin hederliga demokrati är sam- mansatt av. Att vi inte är obetingat väl- komna, att alla partier till största delen mer eller mindre fått oss sig påtvingade för sina synder skul, som det brukar heta, få vi rakt inte fråga efter. Detta beror inte heller på ovilja, ännu mindre på det s. k. könshat, som en gång Strindbergs sjuka hjärna brukade fanti- sera om, utan helt enkelt på den sega konservatismen i det svenska statslivets former, kanske också parad med något av den tafatteth i förhållandet mellan könen, som man även i det svenska säll- skapslivet brukar stöta på.

Men skall Sverige verkligen i dessa vartager kunna utföra den garning i demokratiens och internationalismens tjänst, som just nu väntar på oss, så är det av högsta vikt, att vi som ett fåtaligt folk mobiliserar så många förmågor som möjligt, och särskilt att samhällets obe- kantna X, kvinnorna, därvid få visa vad de duga till. Låt oss börja inte i räd- hågans utan i frimodighetens tecken.

Pacifism och dagspolitik.

(Forts. fr. sid. 1.)

rustat Sverige skulle få inträng av fiender. »! Föreställningen om att eventuellt medverka till ett sådant läge gav mig något av chock. Men man måste tänka den tanken ut likaväl som sätta sig in i vart ett accepterande av krigs- systemet, om också »blott till försvar», kan leda. — På samma sätt förvånade mig i början radikala pacifisters avvisande in- ställning till kraftiga sanktioner. Vore nu inte den metoden en tacknämlig till- gång i arbetet för fredens återställande? Vid tanke på resultatet av tyska folks nedpressning genom Versailles-freden, på att italienska folket lever under diktatur, ensidigt, effektivt påverkade, drillade, vid tanke på hur sanktionsmetoden i fall, där det ej råder enighet om vem som är an- griparen, snarare kan tillsätta konflikter, och slutligen inför de eventuella militära maktmedlen bakom, börjar jag dock för- stå den ståndpunkt, som toikas av paci- fisten Ruth Fry. Hon säger ungefär så (i kväckartidskriften The Wayfarer, nov. 1935): Om det finns en djävul tror jag han måste vara mycket glad över sin framgång. Han har återigen överlistat massor av människor. Under gångna tider har han kostymerat kriget som »korståg» eller som »krig för att utrota kriget» och nu har han funnit en alldeles ny förklädning, namnet »sanktioner!» — Om kraftiga sanktioner (kanske) hjälper

mål. Jugoslavien visade sig emellertid reserverat. Man ansåg i Belgrad ätt ännu ej fanns den fasta grund varpå ett dylikt politiskt och militärt samarbete måste byggas för att få god frukt. Och man ansåg det därför bättre se tiden an.

Och Belgrad har av allt att döma fort- farande misstro gentemot Rom. D. v. s. inte misstro om Italiens önskan till fred- ligt samarbete. Men misstro orsakad av medvetandet om jugoslavisk och italiensk politiska olika karaktär och syften.

Jugoslavien vill i sin politik följa en linje. Naturligtvis nog för ett bondefolk för vilken erfarenheten är all och oppor- tuniteten något mycket ringa. Italien ålskar däremot att som det själv säger »manoveras», »oscilleras». Italien avskyr binda sig på lång sikt. Italien söker all- tid ha sina händer fria. För att näm- ligen; vid behov, kunna omedelbart slå in på nya linjer, välja en ny kombination.

Man kan därför visserligen tänka sig att Italien och Jugoslavien under tryck av givna förhållanden förena sig och handla gemensamt. Man har svårt att tro att deras samarbete kan förtgå i längden. För Belgrad är sanningen i morgon den- samma som den i går. För Rom existe- rar blott dagens sanning. Det fascistiska Italien talar om framtiden endast för att understryka dess plasticitet, antyda olika möjligheter till förändring. Ty fascismen betraktar Italien som en stat vilken ännu ej natt gränserna för sin expansion. Medan däremot Jugoslavien väl kan medgi- va möjligheten att ett eller annat i Euro- pa bytes om, men dock aldrig någonsin avser ställa sig själv i eventuella föränd- ringars tjänst. En blick på kartan räk- nerar att förklara Jugoslaviens ståndpunkt. Jugoslavien har vad det behövs. Till överskådlig tid har det nog med till- varariga och utnyttja vad redan samlat, inom dess gränser. Och behöver alltså ej öda tankar på att förvärva något mer.

Det skulle möjligen vara ett enda Triest och dess närmaste, av sloverer snarare än av italienare, befolkade om- givningar!

Roma jan. 36.

Pier Quadro.

till att skaffa fred i den aktuella krigs- situationen, så orsakar de kanske också senare våldshandlingar, i varje fall mis- tro, hat, som kan betyda framtida ställe- stand eller tillbakagång i fredsarbetet.

»Med vilka medel vill ni då arbeta för fred?» ropas åt pacifisterna. Och dessa ville ha fler positiva förslag att ge för- utom det väsentliga om den nya mentali- teten, som måste väckas, fostras, värmas fram, samt en del praktiska handlings- program, bl. a. revision av kolonialväsen- det, förbättrad råvarufördelning, allt fler frågars hänskjutande till mellanfolkliga organ. — För övrigt måste vi, trots mis- tro utifrån och trots egen otålighet över att ej kunna inrikta oss på snara resultat, fortsätta att sikta emot det fjärran målet.

I mycket kan pacifister och försvars- fredsvänner samarbeta, i annat får de finna sig i att ej följas åt på vägen. Nå- gra vill hoppa över ett eller annat trapp- steg på vägen upp mot fred, t. ex. ett nor- disk statsförbund eller ännu större stats- grupp, med gemensamt militärt försvar. En diskussionsinledare kallade nyligen sådana förslag för djärva steg. Jag skulle snarare vilja kalla dem ytterligare för- siktiga steg på den utvecklingsväg, som vad vårt land beträffar i stort sett haft stadierna: motsättning mellan stammar, landskap, mellan svear och götar och slutligen nationen Sverige gent emot au- dra nationer.

Måhända är arbetet för de mellanfolk- liga förhållandenas ordnande i samför- stånd just vår tids uppgift. Många av tidigare människors och människogrup- pers ideal har blivit förverkligade och betraktas nu som lika naturliga samhälls- institutioner som de under motståndets tid ansågs vara dåraktiga eller farliga utopier.

Att avgöra i vilken mån man skall ac- ceptera förhandenvarande möjligheter till insats i handling, och i vad mån man för tillfället skall avstå därifrån, eftersom möjligheterna synas strida mot själva idén, sanningen i det man syftar till, är sannoligen ofta svårt. Djupast och star- kast har man då hjälp av tron på, att det finns något ännu högre än nationen, fote- terlandet, att vara trofast, offervillig emot, och som är viktigare än mänsklig rätts skipande i enstaka fall med varje medel, något som ännu mindre får svi- kas. Historisk överblick och även på kortare sikt gjorda erfarenheter stöder en också. Man har sett exempel på hur en tillfällig eftergift åt vad man egent- ligen vill bekämpa, en eftergift, som man trots motiverad i en bestämd situation, kan leda till oanade förvecklingar och vilsegång. A andra sidan kan öppet av- ståndstagande från provade och omöjliga befurna alternativ till handling, tillfällig överksamhet alltså, tjäna som tankestäl- lare för andra, påverka opinionen.

Vad dagspolitiken beträffar blir väl ändå sakens kärna för den enskilde, att ståndpunktstagande och handlande ej ens tillfälligt får låna sig åt de mål man vill bekämpa. Måttstocken måste hela tiden vara densamma. Andamålet helgar icke medlen.

Siri Lenn

Folkhögskolornas samorganisation

håller sitt sedvanliga årsmöte å Tobaks- monopoliet. Maria Bangata 4, den 16 febr. kl. 5 e. m. Föredragshållare blir statsrådet Artur Engberg, som talar om »Folkhögskolornas fostragärning». Till underhållningen medverka Ragna Ljungdell, som deklamerar nyare svensk och finsk poesi, kvartetten Synken och Ingrida musikkapel. Samkväm med uppvisning av Tobaksmonopolets folkvisesanslag samt ringlekar och dans. Biljetter å kr. 1: 50 finnas å Tidevarvets exp.

Stockholm 1936

Zetterlund & Thelanders Boktryckeri A.-B.

Kunpl. Hovblomsterhandel
H. FLATOW

Telegr. adr.: Flatow. Telefoner: 11

Säg det med blommor!

Västerlånggatan 14. STOCKHOLM

Blommor förmedling till in- och utlandet -

0506, 20 21 17. Postgirokonto 549